

Hyvää alkanutta vuotta 2014!

Sisältö

Hyvää alkanutta vuotta 2014!	1
ProAgrian tilipalvelut – helppoutta talouden hallintaan	3
Luomuperuskurssi	4
MAMA toimii	5
RAE – hanke tiedottaa	6
Energiaratkaisuihin opastusta tiedotushankkeen avulla	6
Sukupolvenvaihdosvalmennusta maatilan nuorille	7
MaitoTaito – hankkeen tarjontaa	7

LIITTEET

Utareterveys hallintaan – pienryhmä	
--	--

Sivu

Pitkän syksyn jälkeen olemme vihdoinkin saaneet talvisemmat kelit! Normaalialueella leudompi sää ei varmaan ole haitannut, mutta vesisade ei ole toivottavaa rehuja käsitellessä. Lisäksi kulkureittien kantavuus oli koetuskella. Valtakunnallisesti maidontuotanto lähti viime syksynä nousuun, ja valoisalta tulevaisuudkin näyttää siinä mielessä, että maitotuotteiden kulutus on nousussa maailmalla. Maidon hinta on myös ollut meillä suhteellisen hyvällä tasolla, joten siinä mielessä maitomarkkinat ovat olleet hyvät. Haasteena ovat tuotantokustannukset, millä hinnalla pystymme maitoa tuottamaan. Toivottavasti moni tila on kiinnostunut myös omasta maidon tuotantokustannuksesta, ja haluaa seurata tuotannon ja kustannusten kehitystä. ProAgrian asiantuntijat tekevät tuotantokustannuslaskelman tulosanalyysin avulla, johon tiedot kerätään mm. verokirjanpidosta. Analyysin avulla voidaan arvioida maidontuotannon tulosta sekä verrata muihin samankokoisiin tiloihin.

Säilörehu-analyysit 1.8.13– 1.1.14	Säilörehun D-arvo	Raaka- valkuainen g/kgka	Energia ME MJ /kgka	Syönti-indeksi	Keski-tuotos, kg v.20 12
Etelä-Savo	672	141	10,8	102	8885
Pohjois-Savo	685	142	11,0	106	9150
Suomi	677	139	10,8	105	8865

Laadukkaat kotoiset rehut tavoitteena!

Mukava on havaita, että Etelä-Savosta oli lähetetty aktiivisesti viime syksyn aikana säilörehunäytteitä. Hyvä tavoite olisikin lähettää vähintään 5-12 säilörehunäytettä/tila riippuen rehumäärästä ja rehunkorjuun ajankohdista. Mitä varmemmat tiedot rehujen sisällöstä on, sitä varmemmin saadaan suunniteltua lehmien ja nuorkarjan tarpeisiin sopiva ruokinta. Ajanjaksolla 1.8.2013- 1.1.2014 oli tutkittu kaikkiaan 635 eteläsavolaista säilörehunäytettä. Ohessa taulukkoa säilörehun laadusta em. ajalta. Monesti varsinkin 2.sadon rehunkorjuu viivästyy turhan pitkälle. Suositus edellisestä korjuusta on n. 6-7 viikkoa.

Syönti-indeksi on hyvä mittari, koska se kertoo niin säilönnän kuin rehunkorjuun ajankohdan onnistumisesta. Hyvän säilörehun syönti-indeksi on vähintään **108**. Meilläkin on tiloja, joilla säilö-

rehun syönti-indeksi on 110, jopa yli 120. Heillä on onnistunut rehunkorjuun ajoitus ja säilöntä erinomaisesti, ja kun lehmä saa syödä tällaista säilörehua vapaasti, on todennäköisempää saada myös lehmät lypsämään hyvin. Hyvän syönti-indeksin omaavaa rehua eläin syö enemmän ja lypsää myös enemmän. Hyvillä kotoisilla rehuilla saadaan ostorehukustannukset pidettyä kurissa.

Ruokinnan suunnittelun kannalta on tärkeää tietää kaikkien syötössä olevien rehujen ravintosisältö, mm. viljat kannattaa tutkituttaa ehdottomasti, koska niiden laadun vaihtelu on myös vuosittaista ja hyvin tilakohtaista. Niin omissa kuin ostoviljoissakin kannattaa myös panostaa laatuun, jolloin voidaan taata riittävä energian saanti niin lypsyyn, tiinehtymiseen kuin vasikoiden kasvuun. Osalla tiloista vilja on jopa heikompi laatuista energialtaan kuin säilörehu. Maidontuotannon päivälaskelmalla voidaan tarkastaa ruokinnan onnistuminen ravinteiden ja odotetun tuotannon suhteen, minkä pohjalta voidaan sitten suunnitella ruokintaa taloudellisesti eteenpäin.

2014 on Nuorkarjan teemavuosi

Nuorkarjan hoidolle kannattaa asettaa myös tavoitteita. Siemennettäessä tehdään jo tärkeä valinta eläinaineksen parantamiseksi tilalla. Oikeanlainen ruokinta vasikan ja hiehon eri ikävaiheissa on tärkeää kestävän ja hyvin lypsävän lehmän aikaansaamiseksi. Selkeät tavoitteet eri ikävaiheille ja kasvuille sekä mittaukset auttavat hiehojen kasvatuksen tukena. Tulemme järjestämään Nuorkarjaan liittyviä koulutus- ja teemapäiviä, joihin kannattaa tulla mukaan!

Lähetäthän koelypsytietoja heti koelypsyn jälkeen

Hyvä käytäntö on lähettää koelypsytiedot joka kuukausi heti koelypsyn jälkeen, jolloin tuotannon kehittyminen on nopeammin seurattavissa ja reagoitavissa. Ammu-ohjelma ja TuotosNetti ovat kätevät tavat lähettää koelypsytiedot rekisteriin. Ellei ole nettiyhteyksiä, tiedot voi mm. postittaa omalle maidontuotannon asiantuntijalle tallentamista varten.

Henkilöstömuutoksia

Pitkäaikainen asiantuntijamme Anja Karstunen siirtyy vuoden alkupuolella nauttimaan eläkepäivistä. Maitomittareiden huollosta ja testauksesta vastaa jatkossa hoitovapaalta palannut Riikka Kurvinen. Myös osa asiantuntijoistamme voi tehdä mittarien testausta tilakäynnin yhteydessä. Hanna Oravainen muutti puolestaan maidontuotannon tehtäviin kotiseudulle Pohjanmaalle. Arja Venäläinen siirtyi hoito- ja opiskeluvapaalta muihin tehtäviin.

Lykkyä L-kirjaimen vasikoille!

Terveisin

Outi Kiesilä, maidontuotannon asiantuntija

ProAgria Etelä-Savon maidontuotannon asiantuntijat yhteystietoineen

(sähköposti:etunimi.sukunimi@proagria.fi)

Liisa Heinonen 043 824 9506
Sanna Hämäläinen 0500 243 568
Outi Kiesilä 0400 693090
Riikka Kurvinen 040 186 5366
Sinikka Luostarinen 040 764 0545
Marketta Puttonen 040 592 0543
Virpi Reinikainen 043 824 9500
Niina Saastamoinen 040 735 9912
Mervi Ukkonen 040 728 7263

3

ProAgrian tilipalvelut – helppoutta talouden hallintaan

Pestaa meidät yrityksesi talousasiantuntijaksi. Saat yrityksesi taloushallinnon kuntoon helposti, ennakoivasti ja ammattitaitoisesti.

Hoidamme yrityksesi kirjanpidon ja tilinpäätöksen, verot, palkanlaskennan ja laskutuksen, talouden suunnittelun ja budjetoinnin sekä tulosten analysoinnin ja kehittämistoimenpiteet talouden parantamiseksi. Talouden tunnusluvuista pääsemme käytännön tekemiseen - autamme sinua näkemään mitkä ovat kehityskohteet tuotannossa, panoksissa, työtavoissa ja asiakassuhteissa.

Kattavasta palveluvalikoimasta löydät liiketoimintaasi parhaiten tukevan kokonaisuuden.

Sähköiset palvelut poistavat asiakkaan ja tilitoimiston välimatkan merkityksen, sillä kanssakäyminen voidaan hoitaa verkon tai puhelimen kautta.

Kaikki verolajit ja tuotannon erityispiirteet ovat hallinnassamme. Osaamme tukea sinua johtajuus-

teen, tuotantoon ja yritystoiminnan kehittämiseen liittyvissä asioissa.

Ota yhteyttä tilipalveluasiantuntijoihin ProAgria Etelä-Savossa:

Kirjanpitäjä Anu Linturi, p. 040 756 3948
Kirjanpitäjä Arja Seppänen, p. 0400 256 593
etunimi.sukunimi@proagria.fi

LUONNONMUKAISEN TUOTANNON PERUSKURSSI 17.2.2014 alkaen

Luonnonmukainen viljelytapa on ympäristöystävällinen ja omavarainen eikä se tarvitse suuria ostopanoksia.

Luomutuotteiden markkinat kasvavat voimakkaasti eri puolilla maailmaa. Nykyinen luomukotieläinsäännöstö on luonut markkinat valkuaiskasveille ja niiden viljelyalaa pitää lisätä merkittävästi.

Yhteiset päivät (klo 9.00-15.30):

ma 17.2., pe 21.2., ti 4.3., to 6.3., pe 14.3.2014
Mikkelissä

Täydentävät päivät (klo 9.00-15.30):

kotieläinpäivä ma 10.3.2014 Mikkelissä
puutarhapäivä 25.2.2014 Pieksämäellä

Kohderyhmät:

- 1) Luomutuotantoon siirtyvät viljelijät (luomukurssi on luomusopimuksen teon edellytys).
- 2) Viljelijät, jotka haluavat uutta tietoa vaihtoehdoisista lannoitus- ja kasvinsuojelumenetelmistä.

Pääsisällöt:

Luomutuotannon perusteet, maan kasvukunnon hoito, kasvinvuorotus, lannoituksen sekä kasvinsuojelun toteutus, luomukotieläintuotanto, luomu puutarhatuotanto, kannattavasti luomua sekä luomuvalvonta ja luomusopimus

Hinta:

Yhteiset päivät 350 € /5 pv (+Alv 24%).
Yksittäinen kurssipäivä 70 € (+Alv 24 %). Täydentävät päivät 70 €/pv (Alv 0 %).
Sisältää opetuksen ja todistuksen. Lounaat ja kahvit omakustanteisia.

Ilmoittautuminen:

Viimeistään ma 10.2.2014 Marjo Laitiselle puh. 0400 261 094 tai marjo.h.laitinen@proagria.fi

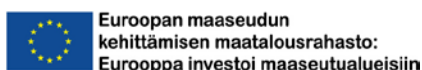
Lisätietoja:

Luomuasiantuntija Aila Asikainen puh. 040 867 5575, aila.asikainen@proagria.fi

ja erikoissuunnittelija Jukka Rajala puh. 044 303 2210, jukka.rajala@helsinki.fi

Järjestäjät:

ProAgria Etelä-Savo ja Luomulla Etumatkaa Etelä-Savolle-hanke, Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti.

MAMA toimii

Mahdollisuutena maisema, MAMA -hankkeen tavoitteena on sekä turvata että edistää maaseutumaiseman ominaispiirteiden ja maatalousalueiden luonnon biologisen monimuotoisuuden säilymistä Etelä-Savossa ja Keski-Suomessa. Hankkeella halutaan lisätä maaseutumaiseman arvostusta sekä innostaa maanomistajia, viljelijöitä, yhdistyksiä, yrityksiä ja muita toimijoita hoitamaan maisemaa ja luonnon monimuotoisuutta maaseudulla. Hankkeessa kehitetään uusia toimintatapoja ja keinoja maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidossa. Hankkeessa pyritään hyödyntämään ja edelleen kehittämään maatalousympäristön hoitamiseksi ja hyödyntämiseksi jo tehtyjä toimenpiteitä sekä luotuja kulttuurimatkailureittejä ja verkostoja. Hankkeessa kohdenne-

taan toimenpiteitä erityisesti arvokkaille maisema-alueille, arvokkaille perinnebiotoopeille, Natura 2000 -verkoston kohteille. Myös maisema-alueille levinneet vieraslajit ovat toimenpiteiden kohteena.

Hankkeessa järjestetään neuvontaa ja tiedotusta, laaditaan laaja-alaisia hoito- ja kehittämissuunnitelmia (Juvan Vuorenmaa, Sulkavan Kuhakoski, Kammola ja Väättälmäki) sekä edistetään jo laadittujen hoitosuunnitelmien toteutusta ja räätälöidään yhteistyökuvioita (Mikkelin Porrassalmi ja Saksalanharju), kerätään ajan tasalla olevaa tietoa kohteista ja alueista, räätälöidään tapauskohtaisesti alueiden hoitoa, luodaan paikallisia tai alueellisia yhteistyöverkostoja, edistetään maaseutuyritysten maisemantuotteistusta, hyödynnetään erilaisia hoidon rahoitusmalleja, edistetään maiseman ja arvokkaiden luonto- ja kulttuurikohteiden hyödyntämistä yritys- sekä yhdistysten toiminnassa, selvitetään ja siirretään tietoa ja hyviä käytäntöjä mm. ruotsalaisen kulttuurimaiseman hyödyntämisestä osana maaseutu- ja kulttuurimatkailua, tehdään yhteistyötä ja edistetään ympäristökasvatusta.

Hankkeen toiminta-aika on 1.2.2013–31.12.2014. Hanketta rahoittavat Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto ja Etelä-Savon ja Keski-Suomen Ely-keskukset.

Lisätietoa: hankevastaava Leena Lahdenvesi-Korhonen p.040 875 326, Etelä-Savon Maa- ja kotitalousnaiset, MKN Maisemapalvelut

MAMA hanke järjestää Rakennusklinikan, Ohjeita ja neuvoja vanhojen rakennusten hoitoon

Aika: 8.2.2014 klo 10–15.00
Paikka: Olkkolan koulu, Porrassalmentie 57, Mikkel

Ota mukaan valokuvia, rakennus- ja asemapiirroksia ym. ELY-keskuksen rakennusperintöasian-

tuntijat Kirsti Kovanen ja Hanna Jantunen arvioivat ja neuvovat perinteisen rakennuskannan hoidossa ja korjaamisessa. Vapaa pääsy.

Talven aikana järjestään myös toinen rakennus-klinikka, Juvan Vuorenmaassa, ajankohta on vielä avoin.

RAE – hanke tiedottaa

Ravinnetaseet tutuksi ja käyttöön

ma 27.1.2014 klo 10–13 **Mikkeli**, ProAgria Etelä-Savo, Mikonkatu 5

ti 28.1.2014 klo 10–13 **Joroinen**, Kunnanvirasto, kokoushuone 2

ma 3.2.2014 klo 10–13 **Kerimäki**, Kunnanviraston valtuustosalin

Viljelijöille tarkoitetuissa pienryhmissä tutustumme ravinnetaseisiin. Mitä ne ovat, mitä hyötyä niistä on ja miten voit laskea ravinnetaseet omalle tilallesi.

Ota mukaan muutaman erilaisen peltolohkon viljavuustiedot ja satotiedot, esim. heikkosatoisia ja hyväksatoisia lohkoja. Voit ottaa myös saman lohkon tiedot useammalta vuodelta. Mikäli sinulla on oma kannettava tietokone, ota se mukaan. Tarvittaessa myös ohjaajien koneet ovat käytettävissä. Laskemme työpajassa typpi- ja fosforitaseita ja keskustelemme mm. biologisen typensidonnan merkityksestä ja vaikutuksista typpitaseeseen.

Ohjaajina toimivat Juha-Antti Kotimäki 050 301 1752 ja Matti Ikonen 0400 624 956. Tilaisuus on maksuton. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!

Ilmoittautumiset pikaisesti:

marjo.h.laitinen@proagria.fi tai 0400 261 094 tai www.proagria.fi/es/tapahtumat

Energiaratkaisuihin opastusta tiedotushankkeen avulla

Energiaratkaisut maaseudulla –hanke tarjoaa maksutonta tiedotusta ja neuvontaa maaseudun yrityksille ja kiinteistöille. Mikäli haluat varmistua ajatuksistasi energiahankinnoissa tai energialähteiden hyödyntämisessä, ota yhteyttä. Hanke toimii Etelä- ja Pohjois-Savon maakunnissa.

Järjestämme energiaratkaisuihin tutustumisepäiviä mm. aurinkosähkö, biodiesel, maalämpö, biokaasu. Seuraa ilmoituksia.

Meiltä saa tietoa myös uusimmista energiamuodoista. Esimerkiksi puun kaasutukseen ja sähkön tuottamiseen lämmöllä on tulossa uusia tekniikoita.

Hanketta rahoittavat Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto sekä Etelä-Savon ja Pohjois-Savon ELY-keskukset.

Hankkeen asiantuntijat ovat käytettävissä energiatietouden lisäämiseen maaseudulla tämän vuoden loppuun asti. Ota yhteyttä:

Mikko Nurhonen, hankevastaava, p. 043 824 9498

Jukka Sairanen, p. 0400 165 414

Olli Pitkänen, p. 0400 126 208

Heikki Paunonen (Pohjois-Savo), p. 040 5865957

sähköposti: etunimi.sukunimi@proagria.fi

Sukupolvenvaihdosvalmennusta maatilalan nuorille

Tilanpidon ja viljelyn aloittamista harkitsevien nuorten tiedon tarve on suuri. Järjestämme siksi heille vielä tänä vuonna HY-MY-hankkeen tuella valmennuksen, jossa perehdytään spv:n kiemuroihin ja asioihin, joita tulee eteen spv:n myötä. Aiempiin pienryhmiin osallistuneet ovat arvostaneet varsinkin sitä, että ovat saaneet tutustua muihin, samassa elämäntilanteessa oleviin nuoriin ja jakaa kokemuksiaan heidän kanssaan.

Valmennuspäivien aikana käydään läpi tilakaupan rahoitusmahdollisuudet, tutkitaan maatalojen talouden näkymiä ja tutustutaan spv:n ja tilan tuotannon veroasioihin. Päivien aikana kaivetaan esiin myös odotuksia, joita luopujilla, jatkajilla ja sisaruksilla on. Käytännön kokemuksia kuullaan mm. vieraillemalla tiloilla, joilla sukupolvenvaihdos on tehty jokin aika sitten.

Ensimmäinen viidestä valmennuspäivästä on Mikkelissä 25. huhtikuuta. Valmennukseen voi osallistua tilalta useampiakin henkilöitä, esim. sisarukset tai nuori pari, samaan 500 € + alv 24 % -hintaan.

Lisätietoja ja ilmoittautumisohjeet: Vuokko Ahonen puh. 040 524 9945 tai Minna Pirkkalainen puh. 040 717 8660

MaitoTaito – hankkeen tarjontaa

7

Kiimamessut - opintomatka Pohjois-Savoon

Aika	Ke-To 19.–20.2.2014
Paikka	Pohjois-Savo, Maaninka-lisalmi, majoitus Hotelli Artos
Tavoite	Tutustua MTT Halolan tutkimusnavettaan ja Pemon koulutilaan oman tilan nykytilaa ja kehittämismahdollisuuksia pohtien. Saada uusinta asiantuntijatietoa hedelmällisyyden hallinnasta sekä kiimanseurannan apuvälineistä ja laitetekniikasta.

Keskiviikko 19.2. tilavierailupäivä

7.30	Bussi lähtee Mikkelin Matkakeskuksesta
8.45	<i>Aamukahvit Varkauden ABC, MaitoTaito-hanke tarjoaa</i>
11:00 - 13:00	Halola, MTT:n Maaningan yksikön tutkimusasema ja – navetta
14:00 - 16:00	Ylä-Savon ammattiopiston koulutusnavetta, Pemo
n. 16.15	<i>Majoittuminen Hotelli Artokseen</i>

19:00 - Iltatilaisuus Olvihallilla, verkostoidu ja tapaa tuttuja

Sisältää ruokailun, ohjelmaa ja tanssit. Illallisen tarjoaa Osk. Itä-Maito. Tanssittajana Virpi Piippo orkestereineen!

Torstai 20.2. Kiimamessu- ja seminaaripäivä

n. 8.45 Lähtö hotellilta Kiimamessuille, Savonia AMK, auditorio

9:00–10:00 Kahvi ja yhteistyökumppaneiden esittelypisteet aukeavat

10:00–10:15 Maitoa taidolla Itä-Suomessa, *tj. Katri Kostamo, ProAgria Pohjois-Savo*

10:15–12:00 Parempaa tuottoa jalostuksella, *VikingGeneticsin jalostusjohtaja Lars Nielsen, tulkkina rotukoordinaattori Auli Himanen*

12:00–13:00 Lounas

13:00–13:45 Hedelmällisyyden tunnusluvut, *alkiosirtoeläinlääkäri Iris Kaimio, Faba*

13:45.14:15 Kiimanseuranta ja kiimakoirat, *alkiosirtoeläinlääkäri Iris Kaimio, Faba*

14:15–14:55 Kiimattomat eläimet - mitä tehdään? *alkiosirtoeläinlääkäri Kirsi Vartia, Faba*

14:55–15:00 Tilaisuuden yhteenveto, *projektipäällikkö Hilka Kämäräinen, Savonia*

15.15 Kotimatka alkaa

n. 18.30 Mikkelä

Opintomatkan hinta 100 €/henkilö + alv. Sisältää bussikuljetuksen, hotellimajoituksen, ohjelmaan merkityt ruokailut, vierailukohteiden esittelyt, matkanjohtajien palvelut ja suojavarusteet tilavierailuille.

Opintomatkapäivistä on MYEL-vakuutettujen mahdollista hakea opintorahaa niiltä osin kuin opintorahan ehdot muuten täyttyvät.

Sitovat ilmoittautumiset opintomatkalle 31.1.2014 mennessä. Kerro ilmoittautumisen yhteydessä lähtöpaikka, erikoisruokavalio ja mahdollinen huonekaveri.

Ilmoittaudu: Marjo Laitinen, puh. 0400 261 094, marjo.h.laitinen@proagria.fi

Opintomatka tarkempia lisätietoja antaa: ProAgria Etelä-Savo, Mervi Ukkonen, puh. 040 728 7263, mervi.ukkonen@proagria.fi

MTK:n maitoasiamies Mikkelissä 20.2.2014

Maidontuotanto kuten muukin maatalous on murroksessa. MTK:n maitoasiamies **Leena Lamminen** valottaa tulevaisuuden maidontuotannon näkymiä Mikkelissä aiheenaan **Maidon tuotannon näkymät EU:ssa, Suomessa ja Etelä-Savossa sekä kiintiöiden poistumisen vaikutukset maidontuotantoon.** Hän kertoo myös maitoedunvalvonnan ajankohtaisista asioista. Leena on aloittanut maitoasiamiehen tehtävät marraskuun loppupuolella.

Tilaisuus pidetään 20.2. klo 13:00 – 15:30 Kyyhkylässä.

Lisätietoja: Pekka Häkkinen 0400 381 432

Ilmoittautumiset:

marjo.h.laitinen@proagria.fi tai 0400 261 094 tai www.proagria.fi/es/tapahtumat

MaitoTaito - hankkeen päätöseminaari 10.4.2014

9

MaitoTaito - hanke on loppusuoralla ja on aika pitää loppuseminaari. Seminaarissa on mukana **tanskalainen Ole Kristensen** teemalla kansainvälistyvä maatalous. Seminaarin avaavat Itä-Maidon toimitusjohtaja Ilpo Lukkarinen ja ProAgria Keskusten liiton toimitusjohtaja Jouko Setälä. Seminaari on vuorovaikutteinen ja tavoitteena on luoda näkemystä maitoalan tulevaisuuden kehittämisestä.

Seminaari pidetään 10.4.2014, 9:30 – 14:00 Mikkelin yliopistokeskuksen auditoriossa, Lönnrotinkatu 5.

Ilmoittautumiset:

marjo.h.laitinen@proagria.fi tai 0400 261 094 tai www.proagria.fi/es/tapahtumat

Lisätietoja: Pekka Häkkinen 0400 381 432